

beroep naar Den Haag aanvaard. Hij was daar met zijn simpele, directe prediking, rijk aan beelden die zijn gehoor onmiddellijk aanspraken, een gevierd predikant geworden. Talloze malen was hij ook tot ver buiten Den Haag als spreker opgetreden. Protestanten kenden hem mede uit de radio, want van den Bosch was een van de vaste sprekers van de NCRV; hij was ook haar vicevoorzitter.

Het verzoek van de uitgeverij sprak hem aan. Hij had een vlotte pen. Begin november kwam zijn boekje van de pers. De uitgever had er een fel rode kافت om gedaan en daarop stond in zwarte opdruk: *666, het getal eens mensen*. De intrigerende titel lokte veel kopers aan, de exemplaren vlogen weg. 'Tot een nieuwe dwaasheid', zo las men op pagina 97,

'is men in verband met dit getal gekomen in onze dagen: vlijtige puzzelaars, hier of in het buitenland, ik weet niet waar de oorsprong ligt van dat geknutsel, hebben . . . de naam van de Rijkskanselier van Duitsland er bij betrokken. Hoe onzinnig deze goochelarij met Bijbelteksten is, is zonder enige moeite aan te tonen. Johannes zal toch zeker niet met de getalwaarde van het Duitse, Franse, Engelse of Hollandse alfabet gerekend hebben . . . Hoe willekeurig is het uitgangspunt om die nummering te laten aanvangen met 100 . . . Op deze wijze zijn verscheidene namen in dit getal te ontdekken . . . En wie de moeite zou nemen, het adresboek van Den Haag of van welke stad ook, op te slaan, zou zeker een reeks van namen van zes letters vinden die bij optelling der letters op deze wijze, 666 zouden opleveren.'

★

Op 11 december '40 enkele weken na de verschijning van dit boekje, wordt ds. van den Bosch gearresteerd. Men brengt hem naar de Cellenbarakken in Scheveningen en sluit hem op. Wat heeft hij misdaan? Hij is een man van gematigde opvattingen die in politiek opzicht nooit op de voorgrond trad. Hij is trouw aan Oranje. Hij werd in Duitsland tijdens een bezoek in '36 diep geschokt door de Jodenvervolging en heeft daar in zijn preken wel eens over gesproken. Die staan gesignaleerd bij het *Reichssicherheitshauptamt* in Berlijn – maar hetzelfde geldt voor de uitlatingen van zoveel anderen die met rust gelaten zijn! Langzaam daagt het de eenzame man in zijn cel dat hij van zijn vrouw, die hartpatiënte is, van zijn drie kinderen en van zijn gemeente gescheiden is, louter op grond van die ene passage over 'de Rijkskanselier van Duitsland': hij zou voedsel gegeven hebben aan het denkbeeld dat Hitler 'het Beest' is. Zeker, dat heeft hij op pagina 97 wel 'onzinnig'